

Независне антикорупцијске институције: Повратак отписаних

ДРАГАН ДОБРАШИНОВИЋ

Нерадо осниване, уредно саплитане, упорно оспораване и према потреби омаловажаване од стране владајућих политичких гарнитуре, независне антикорупцијске институције, ипак, опстају. Формиране да би постојале а не да би функционисале, пројектоване као козметички детаљ на лицу узорне демократије, неговане за показивање на свечаним пријемима и парадама, и поред свега, ходају. Несигурне у себе, свесне ограничења која су им наметнута и самонаметнута, уплашене од великих и нереалних очекивања јавности, упркос свему, силазе са мале, импровизоване и приручно склепане сцене и лагано ступају на велику позорницу.

Време за нама и догађаји којима је било испуњено, слика су политички малолетног друштва које је стасавало уз политичко вођство огрезло у пороцима. Судбину друштва, сасвим природно, поделиле су и независне и самосталне антикорупцијске институције. Нове и нетипичне, дакле саме по себи сумњиве и проблематичне, третиране од извршне власти као нужно зло и део цене који се мора платити на коридору ка обећаној, европској будућности, ове су институције прешле дуг пут који је подразумевао суочавање са бројним и озбиљним препрекама. Недостатак елементарних ресурса, мањак простора, људи и финансијских средстава неопходних за нормалан рад, неадекватан законски оквир, директни и посредни притисци извршне власти, претње укидањем, неодговарајућа кадровска решења која су претила да дугорочно искомпромитују саму идеју “четврте гране власти”, типични су примери проблема са којима су се независне антикорупцијске институције сусретале.

Висока подршка јавности, која је, изгледа, у постојању независних антикорупцијских институција препознала прилику за креирање реалности другачије од постојеће и подршка међународних институција, биле су

Фото: Медија центар

једине објективне околности које су им ишле у прилог. Повереник за информације од јавног значаја први је пробио лед и показао да упорност и доследност могу бити снажнији аргументи од бахатости и сирове политичке моћи. Његовим трагом, уз значајну подршку дела грађанског друштва, спорије него што је било очекивано и потребно, почеле су да се усправљају још неке институције. Тренд који охрабрује, на жалост, није ни довољно брз нити свеобухватан, тако да ће један број независних антикорупцијских институција тек морати да покаже свој идентитет, карактер и снагу. Дакле, да покаже да је независан, да је антикорупцијски и да је институција.

Пред независним антикорупцијским институцијама су и даље бројни проблеми, али и велика шанса да се етаблирају као један од кључних елемената у развоју демократског друштва. Борба за суштинску независност антикорупцијских институција, која подразумева заштићеност од непримерених и недозвољених политичких утицаја, пре свега, извршне власти, борба је за успостављање нормалног и правичног друштва. Унапређење законског оквира, јачање положаја у систему власти, усклађивање надлежности и расположивих ресурса, успостављање јасних критеријума за именовање и разрешење руководиоца, финансијска аутономија, специјализација и континуира-

на обука кадрова, решавање просторних и техничких проблема, подизање нивоа међусобне сарадње и координације, као и сарадње са извршном и судском влашћу, базични су предуслови за оснаживање независних и самосталних антикорупцијских институција.

Поред наведеног, и не мање важно, потребно је упорно радити на подизању сарадње независних антикорупцијских институција са грађанским друштвом и изградњи мреже подршке, која се, у претходном периоду, показала као један од кључних фактора опстанка појединих институција у критичним ситуацијама. И наравно, доследно, упорно и професионално обављати послове из своје надлежности и на тај начин заслужити високу подршку грађана, због којих, да случајно не заборавимо, ове институције и постоје. •